

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 41.

Sreda, 24. maja 1933.

Leto VIII.

Stara pesem o razorožitvi.

Nadaljevanje razorožitvene konference.

Dne 19. t. m. je pričela zopet zborovati razorožitvena konferenca v Ženevi. Po izjavi nemške vlade, ki jo je podal nemški kancler v državnem zboru sicer ni postal položaj nič bolj jasan, dasi je to mednarodni svet pričakoval. Hitlerjev govor je imel le spravljiv ton, obsejal je revizijo mirovnih pogodb in oborožitev Nemčije, oziroma razorožitev drugih držav na stopnjo Nemčije. Govor je imel samo diplomatski značaj, ker je Hitler sicer obljubljal spravljivost in odklanjal nasilnost, toda kategorično je dokumentiral, da hoče Nemčija biti enako močna kakor druge države. To je, v času, ko se razorožujejo druge države, se sme Nemčija oboroževati. V splošnem so v mednarodnih krogih mnjenja, da bo Nemčija pokazala svojo pravo barvo šele v podrobnih razpravi o razorožitvi.

Razpravo je otvoril s. Artur Henderson, ki je v daljšem govoru pojasnil položaj, predložil hrepenenje vsega sveta po razorožitvi in miru. Naglašal je, da je konferenca v najkriticnejšem stadiju. Odločiti se bo morala za mir ali za vojno. Zato je dolžnost vseh držav, da se pridružijo iskrenemu stremeljenju po miru. To zahtevajo gospodarske in socialne razmere, kar vse se more izvršiti le na podlagi sporazuma med narodi in njih sodelovanja v interesu človeške družbe. Henderson je obenem priporočal, da se naj vzame za podlago razpravam Rooseveltova spomenica, ki je našla mnogo odziva v posameznih državah.

Nemški zunanji minister Nadolny je ponovno povdaril Hitlerjeve teze ter zahteval, da se Nemčiji dopusti enako stopnjo oborožitve, dokler se druge države ne razorože. Njegov govor je bil sprejet hladno in z enakim nezaupanjem kakor Hitlerjeva izjava v državnem zboru.

Francoski delegat izjavlja, da je Rooseveltova poslanca dobrodošla in ker sprejema Nemčija angleški načrt, je upati, da je s tem ustvarjena podlaga za nadaljnje sklepanje o razorožitvi.

Popolnoma v redu je, če se reakcionarni Nemčiji zabranjuje oboroževanje. Ni pa v redu, da tudi druge države nečejo iskreno razpravljati o razorožitvi. Nemški fašizem, kakor vsak drugi, je nevaren demokraciji tudi v mednarodni politiki, zato mora konferenca kot demokratska ustanova skleniti razorožitev.

Pritožba židov v Ženevi.

Razprava o izjemnih zakonih v Nemčiji.

Pri Društvu narodov je bilo vloženih mnogo pritožb proti preganjanju židov v Nemčiji. V nemški Gorenji Šleziji je bil odpuščen iz državne službe Birnheim. Med Nemčijo in Poljsko obstoja konvencija, da se v tej pokrajini ne sme preganjati manjšin. Za konvencijo jamči Društvo narodov in je zaradi tega moralo obravnavati pritožbo. Razprava o predmetu se je pričela v ponedeljek. Iz izjav bo pač jasno razvidno, kakšno mnenje ima mednarodni svet o nemški tiraniji.

Apel druge delavske socialistične internacionale za razorožitev.

Izvršni odbor druge delavske socialistične internacionale je imel dne 18. t. m. v Parizu sejo, na kateri je sklenil pozvati vse socialistične sekcije, da zahtevajo splošno razorožitev in protestirajo proti novi oborožitvi Nemčije. Izvršni odbor je prepričan, da nemški socialni demokrati, ki so se pridružili resoluciji, ki je sprejela izjavo Hitlerja na znanje, s tem niso izrazili resničnih občutkov nemškega delavskega razreda, ter izjavlja, da zadržanje teh poslancev

nasprotuje načelom druge internacionale.

Socialni demokrati v nemškem državnem zboru — 70 po številu — so glasovali za resolucijo, ki je odobrvala miroljubne Hitlerjeve izjave, pozabili so pa, da Hitlerjeva izjava vsebuje, sicer kondicionalno, oborožitev Nemčije. Kdor je pa za razorožitev, ne more izrekati zaupanja oboroževanju. Socialistična internacionala je pa to taktiziranje odklonila.

Predsednik kapitalistične Amerike za zvišanje delavskih mezd.

Kdor hoče dvigniti proizvodnjo, mora delavstvo dobro plačati, da zviša potrošnjo.

Reuterjeva telegrafska agentura je nedavno poročala, da je predsednik Zedinjenih držav, Roosevelt, govoril v trgovski zbornici ter omenjal, da je nastopilo v večini industrije v zadnjih tednih precejšnje izboljšanje, a obenem so se zvišale tudi blagovne cene skoraj vsemu blagu. Ni pa zaradi tega nastopilo tudi zvišanje mezd. Iz tega razloga je Roosevelt prošil podjetnike, da naj brez odlašanja zvišajo tudi mezde, da bo moglo delavstvo primerno živeti. Roosevelt je obljubil, da bo vlada sodelovala v svrhu preprečitve nadprodukcije in gladovnih mezd ter delovnih pogojev, po katerih bi se delavci zlorabljali, kakor tudi drugačnih krivičnih metod, ki nasprotujejo zdravi socialni politiki.

Rooseveltov ponovni apel na industrijo, da je treba ojačiti kupno moč z zvišanjem mezd, je imel presenetljivo nagel uspeh. V mnogih delih dežele so razne industrije takoj zvišale mezde. Ford je zvišal mezde za 5%, pavolne predilnice v južni Kaliforniji in oblačilna industrija v Philadelphiji za 10%. Že prve dni je doseglo blizu 50.000 delavcev boljše plače. Vodilni gospodarski krogi menijo, da bodo ti ukrepi izboljšali gospodarski položaj in omejili nezaposlenost.

Če bi pri nas v Evropi kdo izmed kapitalistov govoril vsaj tako, kakor je govoril Roosevelt, bi ga lastni tovariši označili kot izdajalca gospodarskih interesov, če ne kamenjali.

Nemški fašisti in socialna politika.

»Požvižgamo se na čvekanje, ki ga imenujete socialna politika.«

Tako pravi knjiga, ki jo je spisal dr. Josef Goebbels. Dr. Goebbels, sedaj nemški minister za ljudsko izobraževalno propagando, mora vendar vedeti, kaj piše in razširja v velikih nakladah. Po stavku, da »se požvižga na čvekanje, ki ga imenujemo socialna zakonodaja«, moramo smatrati, da je to ena temeljnih misli nemškega fašizma. In prav verjetno je, da ne bo dolgo trajalo, ko se bo »čvekanje«, ki smo ga doslej imenovali »socialna zakonodaja«, popolnoma odpravilo. V tretji državi (sedanji Nemčiji) ne potrebujejo namreč ne bolniškega zavarovanja, ne starostne, invalidske, vdovske preskrbe

in ne preskrbe sirot, ne »nezgodnega zavarovanja, ne zavarovanja za nezaposlenost, nobenih določb glede odpovedi, ne tarifnega prava in še vse drugo, kar je takega »čvekanja« še več. V tretji državi se ravno sedaj uvaja tudi delovno dolžnost, dresiranje, koncentracijska taborišča, izvaja se preganjanje marksistov in židov, prireajo bombastični pohodi z godbami, zastavami in nagovori voditeljev, in najbolje se pa obnašajo čuvaji ječ. Radovedni smo, če ne bo morda nemško ljudstvo kmalu zopet zahrepenelo po zasramovanem »čvekanju«.

Boj proti fašizmu v češkem deželnem zboru.

Demonstracije nemških socialnih demokratov proti nemškemu fašizmu.

Dne 19. t. m. je imelo češko deželno zastopstvo sejo, na kateri je nastal odločen upor socialnih demokratov proti fašizmu ing. Gebauerju. Gebauer je zahteval besedo k osnutku gospodarskih predlogov.

Nemški socialni demokrati ga pa niso pustili govoriti. Obstopili so govornikiški oder ter mu klicali: »Hitler mori naše sodruge!«, »Dokler bo vladal Hitler, tukaj ne smete govoriti! V zvezi ste s Hitlerjem!«

Gebauer odgovarja: »Vi ste bili tudi v zvezi s Severingom!« Skušal je govoriti dalje, socialni demokrati

so mu pa kričali na ušesa: »Vi ste evropsko kulturo oskrunili!«

Nemir je trajal četrte ure in je bila seja prekinjena. Gebauer pa tudi po zopetni otvoritvi seje ni mogel govoriti.

Nenapadalni pakt med Francijo in Rusijo

Francija je soglasno odobrila nenapadalni pakt med Francijo in Rusijo. Ruski zunanji komisar Litvinov je brzojavno izrekel predsedniku francoske vlade in Paulu Boncurju svoje zadovolstvo ter povdaril, da naj ves svet ve, da pakt med obema državama ne pomeni samo prijateljskih odnosov med njima, ampak tudi veliko olajšanje v naporih za utrditev splošnega miru.

Živko Topalović:

Ali naj poizkusimo obnoviti politično delo?

Že več kakor eno leto se razpravlja med našimi sodrugi: jeli potrebno, da mi s svoje strani poizkusamo obnoviti svoje politično delo. Že dalje časa zahteva nekaj uglednih sodrugov in sodružic, da se to stori. Tudi so bili pred več meseci zbrani podpisni za prijavo in napravljene tehnične priprave za to. Iz širših krogov delavcev se neprestano pojavlja želja po političnem aktiviziranju.

Strokovne organizacije, ki jih tlačijo kriza, imajo ozko polje udejstvovanja. Zlasti — borbe ni, ker so stavke nemogoče. Humanitarno, prosvetno, socialnopolitično udejstvovanje ima svoje meje. Vse te praktično koristne stvari ne zadoščajo visoki duhovni in moralni potrebi naših pri-stašev, potrebi po borbi, čeprav duhovni, potreba po razpravljanju o višjih skupnih vobče razrednih vprašanjih, potrebo po širši razredni aktivnosti.

Praktična sindikalna in socialno-ekonomska aktivnost ne daje dovolj prilike v današnjih okoliščinah niti, da ustvarjamo skupno ideologijo po vsej državi, niti, da se tesneje združimo in zrastemo. Odtod izhaja nakako duhovno razdvajanje glede važnih vprašanj in našega notranjega in mednarodnega življenja. Duhovno združenje našega razreda in naše ožje celote v zajednico in mogoče brez razpravljanja o političnih problemih. Brez tega nastaja odtujevanje, duhovno in moralno razsulo. Vsega tega smo se zavedali ali smo vendar odlagali poizkus, kako bi obnovili politično delovanje.

Prilike so postajale bolj in bolj težke. Končno je fašistična protirevolucija trdno zastavila svojo nogo v srednji Evropi. Uničenje delavske in socialistične fronte v vseh deželah je postalo življenjska potreba. Pamet zahteva, da sedaj obstoječe organizacije razvijejo svojo silo čim bolj. One morajo se okrepiti z dotokom novih članov, da izgradijo čim tesnejše organizacijsko edinstvo. One morajo pokreniti vse korake, da dvignejo svoj ugled v javnem življenju in svoj vpliv. Danes vse sile na noge! Danes treba izkoristiti vsako, pa četudi najmanjšo možnost, da se vpliv in obrambna sila našega gibanja dvigneta. Ker mir je fašizem: uničuje svobodnega delavskega gibanja. Zaradi te nevarnosti se morajo odpraviti vsa malenkostna prerekanja in vsi spori. Zaradi te nevarnosti se je treba otresti vseh drugih ozirov in računati samo o najbolj življenjski potrebi: da se svobodno socialistično delavsko gibanje obvaruje ter da se čim bolj in bolj širi.

Vprašanje obnove našega političnega delovanja smo med seboj poglagoma in intimno razmotrivali, hoteč doseči s tem popolno soglasje med vsemi odgovornimi sodrugi in sodružicami. Ali nagli razvoj dogodkov zadnjih mesecev je povzročil, da smo to obzirno taktiko opustili. Veliko število sodrugov iz Slovenije, zlasti iz industrijskih centrov, zahteva od nas jasen in kategoričen sklep: Ali hočemo poizkusiti ali ne politično aktivizacijo?

To stališče je izraženo v članku, ki je izšel v velikonočni številki »Delavske Politike« in ga je objavil so-

drug Petejan in katerega so objavile tudi »Radniške Novine«.

Sedaj je ta razprava postala javna. Želimo, da se zanjo zainteresirajo najširši krogi naših prijateljev ter da po tej razpravi skupno sklepamo: Ali pojdemo k obnovi političnega delovanja ali ne. Izkušnja nam bo pokazala, v koliko je mogoče opozicionalno in socialistično delati in ta izkušnja nam bo omogočila, da bomo tudi dalje delali praktične sklepe.

Kar se mene tiče, sem za to, da se napravijo koraki za aktiviziranje našega gibanja, da se s tem kar najbolj mogoče razširi krog našega delovanja. Zadnji zakon o političnih strankah vsebuje tehnične olajšave za njih ustanovljanje. Poizkusimo, da se z njimi okoristimo.

(Dalje prihodnjič.)

Sporazum velesil glede direktorija?

Sporazum velesil glede direktorija?

V Rimu so bbaje sklenili pogodbo, po kateri naj se ustanovi direktorij štirih velesil, ki naj za dobo desetih let odločajo o usodi Evrope. V direktorij pridejo Anglija, Italija, Francija in Nemčija. Ta direktorij se bo smel baviti tudi z revizijo mirovnih pogodb.

Med evropskimi državami bo zbudil ta dogovor nezaupanje. Uspel pa je s svojim načrtom Mussolini, ki hoče imeti več vpliva srednji Evropi. Obenem je preprečil s tem priključitev Avstrije Nemčiji, kakor tudi zrahljal vezi med Francijo, Malo antanto in Poljsko.

Francija se je vdala pritisku, da omogoči stvarno razpravljanje na razorožitveni in gospodarski konferenci.

S. Severing obolev. Prejšnji nemški notranji minister s. Severing se je peljal z železnico iz Bielefelda v Berlin na sejo državnega zbora. V železniškem vozu je dobil težak živčni napad in so ga morali oddati v sanatorij.

Nemški protizidovski paragrafi se proti bankirjem in borznim spekulantom ne bodo izvajali. Takega mnenja je nemška vlada.

Spomladansko blago

kupite dobro in po ceni samo v

J. Trpinovem bazariu

Repoštev:

Majniški dnevi v Ljubljani.

(Reportaža mimobežna.)

(Konec.)

Tiste dni neke nedelje v majniku je bila neke vrste manifestacija. »Delavstvo« je manifestiralo.

Cetrinska vožnja — 1100 do 1500 ljudi. Nekaj Čehov, nekaj Westfalcev — ki so rožnato in s hlapčevsko toploto pohvalili dobrega Hitlerja, čes, da je blag in dober — nekaj ljudi iz Zagreba, baje tudi iz Beograda in 470 Mariborčanov (?) in še kakšen jungšic. Pa Ljubljanci, seveda.

Čehi, oziroma zastopniki čeških narodnih delavcev, so bili vsi lepo oblečeni; vsi so imeli okrogle trebuhe — ni jim hudega. Pa tudi druge gospode je bilo, ne preveč, a v razmerju z delavci mnogo.

Idilično se je manifestirala solidarnost med delodajalci in delojemalci; »saj so vsi enaki državljani in morajo zato iti roko v roki, drug z drugim«.

In bilo je mnogo življenja na tej manifestaciji. Proti marksizmom so dvigali pesti. Glavni govornik bi celo rad bil komisar Delavske zbornice, da bi pometal marksiste kar čez noč ven, kakor Hitler v Nemčiji.

France Mikec, ki je še pred nekaj leti rjovel kakor lev, je šel ukročen poleg procesije. Mea culpa... je šepetal v zgrevanem srcu...

In druge take in podobne šale so se dogajale.

Človeku pa, ki pozna zgodovino in zna misliti, se je zdelo, da kapitalizem išče vse-mogoča pota, leze skozi špranje, se maskira in se poslužuje raznovrstnih ljudi, da bi še obdržal premoč nad delavstvom.

Počasi raste hrast. A ko zraste, ga ne zlomiš!

Uspelo zborovanje Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije v Mariboru.

Vprašanje zaposlitve inozemskih nameščencev je bil predmet razpravljanja na shodu »Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije, v Mariboru, ki se je vršil minuli petek v dvorani Delavske zbornice. Na zborovanju, ki je bilo zelo dobro obiskano, je poročal predsednik s. Petejan in žel za svoja izvajanja dolgotrajno odobravanje. Zborovalci so soglasno sprejeli predloženo resolucijo, v kateri zahtevajo, da se vprašanje zaposlitve inozemcev uredi zakonitim putem. Resolucija se glasi:

Privatni nameščenci, zbrani na sestanku v Delavski zbornici dne 19. maja 1933, razpravljajo o vprašanju zaposlitve tujih nameščencev v Jugoslaviji ponovno apelirajo na kr. bansko upravo za Dravsko banovino kakor tudi na g. ministra za socialno politiko in narodno zdravje:

1. da se čimprej izda najstrožje predpise v svrhu onemogočitve zaposlenja nepotrebnih in z domačimi močmi lahko nadomestljivih tujih nameščencev;
2. da se potom komisije, sestavljene iz strokovno sposobnih zastopnikov iz vrst

nameščencev, delodajalcev in zastopnikov ministrstva za socialno politiko revidira izdana dovoljenja za zaposlitev tujih nameščencev ter ugotovi, kateri izmed teh so nadomestljivi z domačimi močmi;

3. da se z zakonom onemogoči dvojna zaposlitev vsem tistim nameščencem in penzionistom, katerih dohodki (penzija ali plača) doseže višino povprečnega zaslužka nameščenca stroke, v kateri je dotični zaposlen;

4. da se zakonitim putem določi minimalna plača za vse nameščence, katere mora odgovorjati življenjskim potrebam nameščencev in da se delovni čas marksimira na 6 ur na dan ob nezmanjšanih prejemkih ter onemogoči vsako nadurno delo.

Na sestanku zbrani nameščenci ugotavljajo, da je ZPNJ, oblastna podzveza za Dravsko banovino kakor tudi podružnica v Mariboru vedno in ob pravem času osebno in pisмено intervenirala pri kompetentnih oblastih radi omejitve zaposlenja tujih nameščencev, kakor tudi za zaščito socialnih in materialnih interesov vseh privatnih nameščencev. Zato najodločneje odklanjajo vse laži in napade na ZPNJ od strani nacionalnih organizacij ter pozivajo vse privatne nameščence, da pristopajo v ZPNJ in se v njenih vrstah bore za boljšo bodočnost vseh nameščencev.

Doma in po svetu.

K današnjem članku s. Ž. Topalovića. Na uvodnem mestu prinašamo članek sodruka Popalovića »Ali naj poizkusimo obnoviti delo na političnem polju«. Članek je izredno važen in priporočamo sodrugom, da ga pazljivo prečitajo ter o njem vestno razmišljajo, ker je vsak zaveden sodrug poklican in tudi dolžan, da o tem vprašanju odkritosrčno pove svoje mnenje. Članek se bo v prihodnji številki nadaljeval. Že danes pa naj navedemo končni predlog sodruka Topalovića, ki se glasi: »Napravimo poizkus, da zadovolimo svojo potrebo po političnem udejstvovanju, če je to mogoče, vendar pa, da pri tem ostanemo v okviru našega osnovnega bistva...« — S tem Topalović povdarja, da pač s svoje strani poizkusimo ustanoviti politično stranko, da pa ni samo od nas odvisno, ali sploh pride do nje ustanovitve. Dalje člankar povdarja s tem, da naša stranka nikdar ne more temeljiti na drugi idejni in programatični osnovi, kakor na socialistični.

Netočno poročanje »Slovenca«. Ponedeljski »Slovenec« poroča o članku s. Topalovića popolnoma netočno. Topalovićev predlog citira napačno, tako da potvarja pravi njegov zmisel. To ugotavljamo in hočemo zaenkrat verovati, da se mu je vrnila pomota pri prevajanju informacije.

Narodnost in internacionalizem v praksi. Prejšnji teden se je vršil ob-

ni zbor Ljubljanske kreditne banke, ki je baje izrazilo slovenski in narodni denarni zavod. V upravni svet tega nacionalnega zavoda pa je bil izvoljen med drugimi tudi industrijalec Ernest Weschnagg iz Šoštanj. Kolikor je nam znano, je ta Weschnagg eden najizrazitejših nemških nacionalcev v Sloveniji in bi bilo zanimivo slišati, v kakšnem jeziku občuje drugi slovenski narodnjaki tega upravnega sveta pri sejah banke z g. Weschnaggom. Kakšno vpitje bi nastalo, če bi naši delavci izvolili v svoj odbor takšnega odločnega Nemca? Tedaj bi bila takoj ogrožena narodnost z internacionaliziranjem. Samo kapital se sme v Jugoslaviji po mili volji internacionalizirati in družiti z največjimi Nemci. Kdo naj še verjame, da je narodnost kaj drugega, kakor golo sredstvo za obvladanje mase, ki naj služi bogatenju internacionalnega kapitala? Poglejte si samo odbor zveze naših industrijalcev, kjer tudi sedijo najodličnejši slovenski reprezentanti v družbi nemške reprezentance Augusta Westena, Horwitza itd., pa se najdejo ljudje, ki bi radi učili slovensko delavstvo narodnosti ter mu očitali internacionalizem in še poulične demonstracije bi radi prirejali proti nam!

V Banjaluki grade delavski dom. S sredstvi Delavske zbornice in Zveze lesnih delavcev prično graditi v Banjaluki delavski dom, ki bo veljal nad 300.000 Din. Prav te dni je zaradi

preureditve Našičke tovarna začasno ustavila delo v Podgradcih in sedaj dobi deloma vse delavstvo tovarne zaposlitev pri gradbi delavskega doma. Dom bo najmoderneje opremljen.

Kongres mednarodnih Pen-klubov (pisateljskih združenj) se vrši letos v Jugoslaviji in sicer v Dubrovniku od 24. do 28. maja. Svojo udeležbo je prijavilo 260 najbolj znanih pesnikov in pisateljev iz raznih držav, med njimi tudi slavni romanopisec, učenjak in socialist, predsednik mednarodnega Pen-kluba, Anglež Wels.

Znani jugoslovanski umetnik kipar Mestrovic je te dni priredil razstavo svojih del v Pragi.

Vsak obrtnik, ki mu je razvoj in napredok njegove stroke pri srcu, naj si ogleda letošnji 13. Ljubljanski velesejem od 12. junija. Tu bo našel sredstva in pota, po katerih se mora dvigniti. Spoznava izdelke, primerja jih s svojimi, vidi boljše izdelano, finejšo opremo itd. Na mestu samem se prepriča o okusu in željah interesentov, vidi kako konkurenca ustreza željam, a sam ostaja nezaposlen. Sam bi bil kriv, če bi takih opazovanj ne umel izrabiti v svoj prid in se na podlagi opazovanja ne izpopolnil. Ni zadosti posvetiti se obrti, ni zadosti postaviti izdelke na trg. Dober obrtnik skuša svoje podjetje izpopolniti, svoje izdelke vedno bolj izboljšati, da dobi glas in mu konkurenca ne more ogroziti obstanka. Najboljša šola za spoznavanje hib in za spoznanje potrebe izpopolnitve je vzorčni velesejem.

V Celovcu so nacionalni socialisti priredili demonstracije proti izgonu svojih voditeljev, zlasti proti izgonu von Kothena, ki je jugoslovanski državljani (!). Policija je večje število demonstrantov artirala in so bili v pospešnem postopku obsojeni na zaporne kazni. Policija je v nacionalno - socialističnem domu izvršila preiskavo za orožjem in je zaplenila več pušk in streliva. Smatra se, da bodo oblasti pri vseh nacionalno - socialističnih organizacijah v državi izvršile preiskave za orožjem.

Mesto Donawitz na Gornjem Štajerskem se nahaja pod stečajem. Mesto šteje 18.000 prebivalcev, večinoma delavcev in nameščencev Alpinske montanistične družbe, ki pa je večinoma svoje obrate že pred letom dni ustavila, tako, da je ena tretjina mestnega prebivalstva brez zaslužka, kar je na eni strani omejilo dohodke občine, na drugi strani pa jo hudo obremenilo z brezposelnimi podporami, kar je povzročilo, da občina ni mogla več plačevati svojih uslužbencev in drugih obveznosti. Meščanski tisk sedaj demagoško trdi, da je gospodarstvo socialistične uprave občino upropastilo, ali pod takimi pogoji ne bi tudi nobena druga uprava mogla bolje gospodariti.

Obveznost udeležbe sej senata in parlamenta na Čehoslovaškem. Predsedstvi senata in zbornice na Čeho-

»slava delu« naj velja in ne gre, da bi se za to slavno delo predrago plačalo.

Železničarji, nebodijihtraba, pa so v nedeljo 14. maja hoteli zborovati in nekoliko protestirati proti takim nameram. Ali... Rajše ne zapišem.

Povem samo to, da so prišli iz Zaloča vsi, iz Šiške, iz Ljubljane, iz Most, iz Viča, iz Vrhnike in ne vem odkod še vse. Kdo bi štel postaje. Pred Delavsko zbornico in po Miklošičevi cesti so jih postajale cele gručice in se čudile:

Zakaj ne bo zborovanja? »Razidite se... Drugičkrat boste govorili in se jezili. Danes je dan manifestacije »narodnih železničarjev«.

Razjezili so se mojstri in mojstrice.

Vzrok je bilo zborovanje vajencev in vajenk, starišev in varuhov. Strokovna komisija za Slovenijo je bila tako predrzna in »protidržavna«, da je vajencem, vajenkam, starišem in varuhom povedala, da novi Obrtni zakon z dne 9. marca 1932 določa v § 267, da pripada učencu, ozi. vajencu odškodnina za delo. In še druge take poučne nasvete, ki so doraščajočemu delavcu potrebni, so vajenci slišali. Ali mnogi mojstri žive duhovno še pod vplivom srednjeveških »cunftov« in smatrajo vajenca za predmet, s katerim le oni sami smejo razpolagati.

In so rekli častiti mojstri in mojstrice: »Kaj? Ščuvate vajence zoper nas, njih učite v dobrotneke? Mi smo tudi bili vajenci in smo tudi morali hlapčevati.«

Pa so sklicali shod ali zborovanje in so rekli:

»Mojstri so poklicani v prvi vrsti, da dvignejo svoj glas. — Mi potrebujemo zdravo in pošteno vzgojno mladino. — Mi nismo izkoriščevalci naših vajencev...«

In še več takih lepih reči.

Pa so jim rekli vajenci, pa jim je rekla mati nekega vajenca krepko in glasno:

»Vajenci morajo pomagati gospej v kuhinji, pestovati otroke, pomivati... a ko dokončajo učno dobo, niso sposobni za pomočnika. Spati pa morajo na tleh, na vrečah itd... Mojstri so obmolknili.

Kljub temu se še vseeno vrti zemlja okrog svoje osi in okrog sonca in vajenci še vedno pestujejo otroke in pomagajo v kuhinji milostivi. Za nagrado pa pritisne ta ali oni mojster temu ali onemu vajencu krepko klofuto...

»Saj sem tudi jaz bil vajenec in sem jih tudi dobil.« pristavi v tolažbo.

Taka je bradnja. Obrtni zakon... Zakaj, mi mojstri in mojstrice smo poklicani, da vzgajamo vajence...

Glejte, nastaja nov dan. Nova stranka se je pojavila... Zagomarele so mišice... Trbovlje so zastarele, Fakin v trboveljskem kamnolomu je pozabljen. »Pohod« je ves navdušen, tudi »Pobeda«. Vsaka izdaja nova krvavo-nacionalistična klanonada.

Kako bi se človek ne razveselil, ne razvedril... Junao je vstala...

To so pojavi v majniških dneh. Slama, ki zagori, le če pepela ne ostavlja.

Delavstvo pa ve, da je rešitev njegova le v rokah njega samega, brez bobnečih besed in pridujanj.

Ve in dela... Prihaja počasi skozi grom in točo, skozi viharje in nalive doba žetve. Sonce, razsvetluj in grej!

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

slovaškem sta sprejeli novelo k poslovniku, po kateri se morajo člani senata in parlamenta ob vseh važnih zadevah udeleževati sej. Predlog bodo stavile koalicijske stranke in bo z ozirom na ruvanje proti demokraciji nedvomno sprejet.

Tudi socialni demokrati, kolikor jih je bilo navzočih v Reichstagu, so s frakcijskim predsednikom Löbejem na čelu glasovali za Hitlerjevo deklaracijo, tako da je bila sprejeta soglasno. Ko so voditelja francoskih socialistov Leona Bluma vprašali, kaj misli on o tem dejstvu, je odgovoril: »Mislim, da je bilo na tej seji Reichstaga zastopanih malo socialnih demokratov in da je postopek teh, ki so bili navzoči, nasproten volji stranke in instrukcijam, ki so jih poslanci prejeli od njenega glavnega odbora. Mnenja sem, da bo tako nastopanje enega dela socialno demokratskih poslancev povzročilo razkol v nemški socialno demokratični stranki.«

Peslanskemu mandatu se je odrekel nemški socialno-demokratski poslanec Schreck v Bielefeldu, ki se že dva meseca nahaja v »zaščitnem« zaporu.

Hugenberg se je pri Hindenburgu pritožil, da Hitlerjevi komisariji sivojvoljno posegajo v upravo industrijskih podjetij. Zahteval je naj se spremembe v industrijskih in obrtnih zbornicah zopet ukinejo in vpostavi stare uprave. — Hugenberg si je sam prikladal vraga.

Morilci so junaki. Na »kongresu nemškega pravosodja« v Berlinu je predsednik nacionalno - socialističnega kluba juristov, dr. Freisler, izjavil kot zastopnik pruskega ministra za notranje zadeve, med navdušenim odobravanjem navzočih, da se morajo oni borci, ki so v borbi za svobodo nacionalne Nemčije, bili po bivšem režimu obsojeni kot morilci, sedaj svečano proglasiti za narodne junake. Umor je torej junaštvo in posebna krepost in krvave roke so znak večvrednosti in poseben privilegij. Uboga Nemčija!

Rusija za Rooseveltov načrt. Kallin je poslal predsedniku Zedinjenih držav odgovor, v katerem pravi, da bo poziv k političnemu in gospodarskemu miru našel tudi med narodni sovjetske unije najtoplejši odmev. Sovjetska Rusija je na vseh konferencah zagovarjala splošno razorožitev. Sklenila je tudi z mnogimi državami nenapadalne pakte. Unija bo sodelovala na razorožitveni konferenci in na londonski gospodarski konferenci.

Posnemajte. S. J. Kopač iz Ljubljane je daroval za tiskovni sklad Din 60.— Izkrena hvala

Delavski prosvetni večeri „Svobode“ in „Zarje“.

Poslednji v sezoni 1932-33 je bil v torek 16. maja 1933 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. To je bil v tej sezoni sedmi po številu, a devetnajsti odkar je uvedla »Svoboda« prosvetne večere. Delavski prosvetni večeri so postali med delavstvom, pa tudi pri drugem občinstvu izredno priljubljeni. Podružnice »Svobode« po Sloveniji jih prirejajo pri vsaki priliki in tako se kulturna misel in skupnost vedno bolj in bolj jača. V Ljubljani pa je »Svoboda« s svojimi prosvetnimi večeri, ki so bili vedno na dostojni, nekateri celo na visoki umetniški višini, postala splošno znana in ugledna delavska kulturna zveza.

Dvorana Delavske zbornice je bila vsakokrat nabito polna in sporedi so bili tako skrbno in pestro sestavljeni, da so zadovoljili slehernega obiskovalca. Lepo, a resnično besedo, dojemljivo pesem in blažilo godbo je našel delavec na teh delavskih prosvetnih večerih. 19. delavski prosvetni večer, ki je bil, kakor že omenjeno, v torek, dne 16. maja kot poslednji v letošnji sezoni, je napolnil dvorano Delavske zbornice in je bil eden najlepših in najbolj umetniških delavskih prosvetnih večerov doslej.

Spored sam je bil prvovrsten. S toplim, pristranim glasom, kakor ve to samo sodrug dr. H. Tuma, je spregovoril poučno-veselo-saljivo in razlagal o »Življenju in ljubezni«. Odprl je takorekoč besedni film, s katerim je pokazal mične slike, ki so govorile, da je ljubezen centralni pomen življenja, da je ljubezen v bistvu življenje samo. Silno dojemljivo in prijetno je vrstil pojav življenja in ljubezni od najmanjšega stvarstva — polža, do najvišjega — človeka. Vesel smeh je tuhtam zadonel po dvorani in s ploskanjem so predavatelju pritrje-

Štiri leta nerešena pritožba.

Kaj bo s »Podpornim društvom železničarjev«?

Maribor, dne 18. majnika.

Dne 11. maja 1933 so potekla že 4 leta, ko je bivši veliki župan dr. Schaubach v Mariboru razpustil »Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev«, ki je bilo ustanovljeno že pred vojno, da pomaga družinskim članom umrlih železničarjev s prispevki za slučaj smrti. Po prevratu je društvo popolnoma propadlo in so ga prevzeli v najobupnejšem položaju naši sodruzi s pokojnim nepozabnim in idealnim požrtvovalnim Francem Fischerjem. Z neobičajno pridnostjo, skrbnostjo in nesebičnim požrtvovalnim delom se je posrečilo, društvo iz razvalin zopet dvigniti do neobičajnega procvita. Ob razpustu je imelo društvo že nad 13.000 članov in nad 3 milijone Din premoženja. Na vlogo predsednika Narodnih železničarjev g. Tumpeja je veliki župan dr. Schaubach tik pred obnim zborom to krasno železničarsko socialno ustanovo razpustil, ko so se že pripejajali iz vseh strani države delegati na občni zbor. Občni zbor, na katerem bi se morale vršiti volitve, polagati računi in poročilo o delovanju, se vsled tega ni mogel vršiti.

Preiskava o delovanju društva in pritožba g. Tumpeja pa se je začela vršiti šele po razpustu. Sledile so kazenske ovadbe, ki jih je tudi vlagal g. Tumpej, sledila je posebna izdaja »Jugoslovanskega železničarja«, v katerem se je očitala potvorba v poslovanju »Podpornega društva« itd. Sledile so še druge tožbe proti odbornikom društva in tudi proti zastopniku društva, vršile so se preiskave z znanim zasliševanjem potom delegata generalne direkcije železnice na mariborskem kolodvoru in dvojna preiskava poslovanja potom sodnih zvedencev g. Trošta in magistratnega ravnatelja g. Barleta.

Rezultat preiskav pa je bil ta, da se je izkazalo društveno poslovanje na celi črti kot povsem neoporečno, tako da državni tožitelj ni mogel predlagati niti nobene obtožbe, ampak so bila vsa kazenska postopanja že prej ustavljena in končana.

Vse klevete so bile odbite na podlagi blagajniških knjig in društvenih zapisnikov ter nebroj zaslišanih prič. Radi očitkov v posebni izdaji »Jugoslovanskega železničarja« so vložili vsi odborniki razpuščenega »Podpornega društva« tiskovno tožbo proti uredniku lista in je bil isti tudi obsojen, ter je imel »Jugoslovanski železničar« samo iz tega procesa okrog

40.000 Din stroškov in drugih izdatkov.

Pravda je šla do najvišjega sodišča v Zagrebu in je bilo z obema sodbama deželne sodišča v Ljubljani ter Stola sedmoriče

Zlato naše hrane „Pekate“

Makaroni, spageti in juhine zakuhe.

vali. (Pri tej priliki opozarjamo, da bo celo to predavanje prinesla prihodnja številka »Svobode«. Citajte to predavanje).

Govorni zbor »Svobode« je nastopil pod režijo pesnika Mileta Klopčiča z županičev »Željarsko« in Seliškarjevo »Rudnik« prav čustveno in globoko. Uprizoritev pod režijo M. Klopčiča je pokazala, da delavski oder postopoma napreduje in da ne briljira samo tehnično, nego tudi čustveno in v glubino. Sodrug Ivan Skuk je recitiral Mile Klopčičevo pesem »Moj oče« z občutkom in živo. Delavska godba »Zarja« je, kakor vselej, podala uvod v koncertni del večera. Zaigrala je tri lepe skladbe, med njimi novo skladatelja in kapelnika Frana Dolinarja »Družnost«, svobodaski pozdrav. Nastopil je pevski zbor »Sava«, Ljubljana z lepimi pesmimi, ki so bile izborno predvajane. Pevski zbor »Sava« ima dober material. Pri tem sem pomislil: Ljubljanski delavci, sodruzi, takorekoč! Kaj je z vami? Pri vseh meščanskih pevskih zborih ste sodelujoči člani. A nobeden neče, da bi se strnili v pevski zbor ljubljanske »Svobode«. Če lahko pojejo pri meščanskih pevskih zborih, bi lahko in to ne samo v svoj ponos, nego tudi v ponos »Svobode« in vsega ljubljanskega delavstva, peli v svobodaskem pevskem zboru. Dajte, sodruzi, pridite in pevski zbor »Svobode« v Ljubljani je ustanovljen.

Naj ne bo moj klic neslišen glas v puščavi.

Konservatoristka Roza Lubečeva je zaigrala na violino dve lepi solo skladbi s taklo umetniško rutino, da je morala ponavljati. Spremljala jo je konservatoristka Silva Hraščev. Salonski orkester pod taktirko Kazimira Petriča je zaigral njegovo skladbo »Domače rože« izborno in čustveno. Višek večera pa je bil nastop koncertne pevke Stefanije Vukove-Frankovske. Pela je s spremljevanjem salonskega orkestra ario Violette iz Verdijeve opere Traviata in Straussov valček »Pomladni glasovi« (besedilo Mileta Klopčiča) s tako umetniško lepoto, da je dvorana bobnela od ploskanja. Pevka je izborna koloraturka, njen sopran je prijeten, zveneč in topel.

S ponosom lahko »Svoboda« ob zaključku sezone pregleda svojo bilanco na tem polju.

v Zagrebu ugotovljeno, da so bile klevete proti odbornikom društva povsem neutemeljene. V kazenskih zadevah okrognega sodišča v Mariboru pa se je zlasti tudi izkazalo, da je bilo postopanje društvenega blagajnika in ostalih, ki so imeli opravka z blagajno, povsem v redu.

Nakup hiše na Ruški cesti izvrstna kupčija.

V ovadbi g. Tumpeja na velikega župana se je tudi trdilo, da je prejšnji odbor grešil, ker je kupil hišo »Ljudskega doma« na Ruški cesti št. 5 in 7, češ, da po pravilih ne bi smeli denarja nalagati v nepremičnine. Razvoj dogodkov pa je dal ravno v tem primeru prejšnjemu odboru

najsijajnejše zadoščenje.

Kaj bi društvo danes začelo z denarjem, če bi ga bilo naložilo v kako banko ali drug denarni zavod, ko denarni zavodi izplačujejo danes na vloge komaj po Din 100.— na teden? Hiše na Ruški cesti pa nudijo streho okrog 25-im delavskim rodbinam in donajajo stalno mesečno lepe dohodke. Kupnina je bila uprav smešno nizka, če primerjamo prodajo drugih hiš v mestu in je torej baš z nakupom teh hiš prejšnji odbor izvedel sijajno kupčijo, ter najsikrnejše gledal tudi v bodočnost, ko je denar naložil v tako lepi in donosni hiši.

Kaj bo z razpustom?

Upravna oblast je iz gornjih razlogov uvidela, da razpusta, ki ga je izvršil dr. Schaubach na podlagi Tumpejeve ovadbe, ne more potrditi, ker za razpust niso podani nikaki zakoniti razlogi. Zato je tudi ministrstvo notranjih zadev akt vrnilo iz Beograda Banski upravi v Ljubljano. Banska uprava sama tudi sedaj društva ne more vnovič razpustiti, ne more potrditi starega razpusta, ne more pa tudi tega milijonskega premoženja brez soglasja prejšnjega odbora in občnega zbora društva izročiti kakemu drugemu ali novemu društvu. Kakor smo informirani, se vsled tega sedaj išče kompromisna pot za sporazumno rešitev s starim odborom. Žal, da vsled te stagnacije društvo trpi, ker stari člani odumirajo, prejemajo posmrtnine, a novih komisar ne sme sprejemati. Komisar tudi ne sme ničesar pri družbi spreminjati in je upravna oblast že več takih poskusov g. Zavadlava ustavila. V interesu tisočev železničarjev pa je, da pride društvo čim prej v redno poslovanje. Pravica, enakost državljanov pred zakonom in moralni čut pa zahtevata, da dobi tudi stari odbor društva čim prej

popolno zadoščenje.

Maribor.

SK. »Svoboda« Maribor

priredi za Binkošti, t. j. v nedeljo, dne 4. in v ponedeljek, dne 5. junija t. l.

veliko sportno slavlje

zvezano z otvoritvijo novega igrišča pri magdalenskem parku.

Spored:

1. Nedelja, dne 4. junija dopoldne: Sprejem celovških sportnih gostov na kolodvoru z godbo. Popoldne ob 14. uri na novem igrišču otvoritveni govor, nato predtekma med šolsko mladino S. K. Maribora in šolsko mladino S. K. Svobode. Ob pol 16. uri nastop lahkoatletске sekcije. Ob pol 17. uri mednarodna tekma med S. K. St. Peter (Celovec) in S. K. Svobodo (Maribor). Ob 18. uri se prične na istem igrišču prosta zabava z godbo in s plesom, ki bo trajala do 23. ure. Igrišče bo razsvetljeno. V slučaju slabega vremena se bo vršila prosta zabava v vseh prostorih Gambrovinove dvorane.

2. Ponedeljek, dne 5. junija dopoldne: Razkazovanje mesta in kopališča gostom. Popoldne ob 14. uri predtekma S. K. Rapid (rez.) in S. K. Svoboda (rez.). Ob pol 16. uri mednarodna tekma S. K. St. Peter (Celovec) in S. K. Rapid (Maribor).

Vstopnina znaša: Din 10, 5 in 3.

Kupujte vstopnice v predprodaji!

Odbor.

Delavske žene in dekleta sklicujejo za torek, dne 30. t. m. ob 20 uri ženski shod, ki se bo vršil v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II. Na zborovanju bodo žene in matere zahtevale, da se naj § 171 spopolni tako, da sme žena preprečiti rojstvo otroka, ki ga ne bo mogla preživljati. Ta zahteva je danes povsem socialnega značaja, zato delavske žene in matere, udeležite se shoda polnoštevilno.

Predavanje o upepeljevanju mrljecev. V petek, dne 26. t. m. bo priredilo društvo »Ogenj« ob 20. uri v dvorani kina Apolo predavanje dr. Aug. Reimana: »O modernem upe-

Vsak trgovec, gospodar in gospodinja poseti

XIII. LJUBLJANSKI VELESEJEM

od 3. do 12. junija 1933

Pregled vseh predmetov in potrebščin v gospodarstvu in gospodinjstvu. Razstavišče obsega 40.000 m².

Polovična vožnja na železnicih, popust na parobrodih.

Specijalne razstave: Pohištvo, usnje, tekstilno blago, papir, živila, tujski promet Dolenjske, perutnina in kuncji, »Živali in rastline v stanovanju«.

Legitimacije se dobe pri večjih denarnih zavodih, župnih in občinskih uradih, bi-letarnah Putnika in pri večjih železniških postajah Dravske banovine. Prenosišča preskrbljena.

Velesojemsko zabavišče je pestro in velikomestno.

peljevanju mrljecev«. Predvajalo se bo okrog 100 optičnih slik o krematorijih. Vabljen vsak prijatelj napredka. Vstopnina prosta.

Goreči Jugoslovani, ki se ne brigajo za državljanstvo? Na shodu pri »Unionu« so voditelji »narodnih« delavcev in železničarjev silno glasno demonstrirali proti inozemcem in tekstilnim tovarnarjem ter so baje z odra imenovali nekega tovarnarja imenom. Zaenkrat je baje tovarnar ubogal govornika glede zaposlovanja inozemskih delavcev ter odpovedal celi vrsti inozemskih uslužbencev, med katerimi so tudi številni Slovenci iz Primorja, ako si tekom enega meseca ne pridobijo državljanstvo. Tovarnar se je nampram voditeljem, ki so pri njemu intervenirali, skliceval na svoje državljanske dolžnosti napram našim državljanom. Ima baje že leta in leta v tovarni nekaj primorskih Slovencev, ki se doslej še niso pobrigali za naše državljanstvo in se na ta način seve tudi izognejo jugoslovanski vojaški dolžnosti. Kljub temu pa so nekateri ljudje navdušeni Jugoslovani in so pri obhodu »narodnih« na vso grlo kričali »Živela Jugoslavija« in »Dol z marksizmom!« Razlika med temi Jugoslovani in marksisti pa je zaenkrat ta, da so marksisti naši državljani, ki so tudi izpolnili svojo državljansko dolžnost v jugoslovanski armadi, če so bili sposobni za vojaško službo. — Takšna je torej jugoslovanska zavest kričarskih »narodnih« v Mariboru. Kričati po ulicah je seveda prijetnejše in lažje, kakor opravljati državljanske dolžnosti v kasarni. Radovedni smo, kako se bodo sadovi tega nedeljskega kričanja razvijali naprej in bomo zadevo zasledovali in tudi poročali.

Mestno kopališče ostane radi snaženja parnega kotla do sobote, dne 27. maja zaprto.

Vae, kar cabite za plovane, kupujte v trgovini ljudske tiškarne d. d., Slomškov trg 6

Celje.

Neizproсна smrt je iztrgala iz naše srede povsod priljubljenega brivskega pomočnika Čubakovića. Bil nam je lep zgled velikodušnosti, dobrote in tihe delavnosti. Bil je članjen v Savezu brivskih pomočnikov in pomočnic v Celju. Imel je vedno za vsakega dobro in tolažilno besedo. Celu v času svoje bolezni ni nikdar mislil nase. Za njim tujuje mlada soropga in nedoleten sinček. Zelo težko ga bodo pogrešali tudi njegovi zvesti tovariši. Pero Čubaković je bil rojen 1901 v Hrvatski Kostanjici, kjer se je tudi izučil brivske obrti. Kot pomočnik je služboval v Karlovcu, Zagrebu, Sisku in drugje. Leta 1928 je prišel v Celje in tu ostal do smrti. Žalujemo naše iskreno sožalje.

SK Olimp : SK Jugoslavija. Na praznik 25. t. m. ob 16.30 uri se bo pričela na sportnem igrišču pri Skalni kleti prijateljska tekma med SK Olimp in SK Jugoslavijo. Ob 15. uri pa predtekma med rezervama SK Olimpa in SK Atletike.

Zalog.

Razveseljivo je, da prodira delavska kultura, tudi v od industrijskih središč oddaljene delavsko-kmetске domove. Zelja po kulturni osamosvojitvi in osvoboditvi od meščanskega vpliva, pod katerega zavajajo delavstvo razni frazeologi in ustvarjajo nekaj, kar najbolj odgovorja njenim težnam, je tista sila, ki je spravila mladino »Jevnica — Laze«, da ustanovi odsek zaloške podružnice »Svobode«, iz katerega pa se bo v kratkem, vsaj tako je upati, ustanovila samostojna podružnica. Članov je že okoli 40, po večini delavski in kmetски naraščaj obojega spola. Želimo in upamo, da bodo ti mladi sodruzi, ki so pokazali mnogo veselja za udeleževanje, sijajno uspevali, po-

29.-

Vrsta 242—
Otroški telovadni čevlji s prožnim krom-
podplatom. Potrebni za telovadbo v šoli, pri
Sokolu in sploh za vsako gimnastiko.
Ženski Din 35.—

35.-

Vrsta 3661—00
Vašim ljubljencem te visoke čevljičke iz
rjavega boksa z podplatom iz krupona. —
Lahki in udobni.

45.-

Vrsta 2942—00
Zračne in lahke sandale s crep-gumijastim
podplatom. Za tople solnčne dneve neobho-
dno potrebne Vaši deci.

49.-

Vrsta 5851—30
Vašim malim otrokom najlepše. Ti čevljički
iz laka ali rjavega boksa so kot ustvarjeni
zanje.

69.-

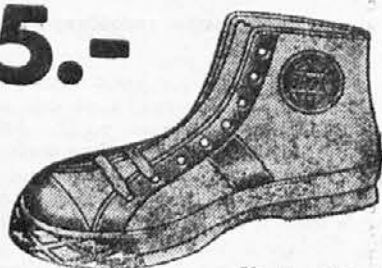
Štev. 27—34 Vrsta 5842—40
Deklicam te udobne fleksibilne čevljičke iz laka
ali rjavega boksa.

Za tople dneve 69.- nove čevlje

Če menjate večkrat obutev in nogavice, prihranite veliko denarja, razen
tega se pa počutite vedno sveži in razpoloženi. Preskrbeli smo naše pro-
dajalne z letno obutvijo za celo družino in z nogavicami v vseh modnih
barvah in desentih.

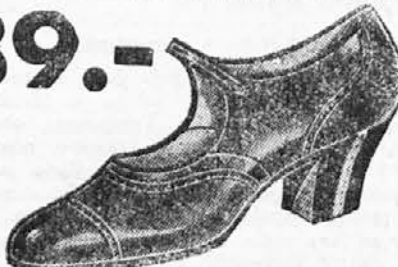
Plata

35.-

Vrsta 4462—29
»Sportke«. Idealen in najcenejši čevlji za
vse panoge sporta, za turistiko in razne igre.

89.-

Vrsta 2945—11
Za vsakdanjo nošnjo te čevljičke iz boksa v
črni ali rjavi barvi. Polvisoka usnjena peta.
Iz laka Din 99.—

99.-

Vrsta 1645—05
Priprost, toda okusen čevljiček iz laka ali
prvovrstnega črnega ali rjavega boksa.

49.-

Vrsta 3335—10
Primerni in trpežni čevlji iz sivga platna
z gumijastim podplatom in istotako peto. Za
lepe solnčne dneve.

129.-

Vrsta 1805—68
Model sezone: črn lak, kombiniran s semi-
šem. Iz ševroja Din 149.—

149.-

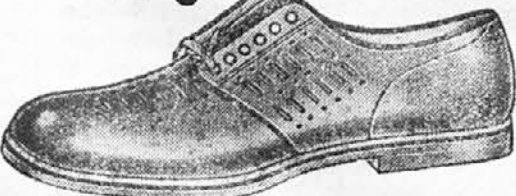

Vrsta 9505—97
Vedno elegantni salonski čevljički iz ševro-
ja z diskretnim okraskom. Iz laka Din 129.—

Vrsta 2947—00
Lahke fleksibilne sandale s crep-gumijastim pod-
platom. Ne žulijo ne nog ne žepa.
Ženske Din 59.—

89.-

Vrsta 2927—41
Zračne in lahke sandale s crep-podplatom.
V toplih dnevih neobhodno potrebne.

89.-

Vrsta 1937—29
Polčevlji iz močnega boksa s prožnim gumi-
jastim podplatom. Za vsakdanjo nošnjo. Ima-
mo jih v črni in rjavi barvi.

149.-

Vrsta 1637—80
Polčevlji iz prvovrstnega telečjega boksa,
okrašeni s perforacijo. Zelo primerni za
sportno obleko. Lakasti za isto ceno.

sebo ker uživajo simpatijo in podporo vseh
okoljskih kmetov in delavcev. Že sedaj go-
jijo poleg dveh tamburaških zborov, pev-
skega moškega zbora, tudi dramatično in
kar je posebno hvale vredno, so odigrali v
nedeljo, dne 14. maja t. l. kot prvo igrano
Moškričev socialno dramo »Rdeče rože«,
ki je, kakor že na več odrih, dosegla zelo
dober uspeh. Dvorana, namenjena za ne-
kakšno delavnico, dasi precej velika, je
bila napolnjena že mnogo pred uprizoritvijo,
kar je znak zanimanja za kulturno delova-
nje mladine. Igralci, sami novinci, so se
zelo potrudili in pokazali močne talente.
Vloge so bile naučene zelo dobro, le pri
skupnih prizorih se je semtertje opazilo
nedostatke, ki pa bodo ob prihodnjih na-
stopih sigurno že premagani. Oder je bil
samo za silo urejen, ki je obsegal 16 zbo-
rov. Publika pa je bila zelo zadovoljna
ter je ob koncu vsakega dejanja burno
ploskala, kar je igralce naravnost podžigalo.
Priporočali bi okoliškemu proletariatu, da
polaga mnogo pažnje na takšne prireditve,
jih gmotno in moralno podpira in daje s tem
inicijativo za ustanavljanje in krepitev de-
lavske kulturne organizacije po vseh de-
lavskih in kmetijskih naselbinah. Jevničane
in Lažane pa želimo skoraj zopet videti ob
priliki kakšnega nastopa. —d.

Jesenice.

Koncert koroških Slovencev se je vršil
v soboto, dne 13. t. m. v Sokolskem domu.
Nastopili so zbori iz Loge vasi, Št. Ilja in
Bilčova. Za otvoritev je zapel pevski zbor
»Sava« Prelovčev »Slava delu« in pozdra-
vil jih je g. Smolej od »Sava«. Koroški pev-
ci so odgovorili s svojim geslom, nakar so
začeli izvajati spored, ki je obsegal 16 zbo-
rov, med njimi 9 harmoniziranih po pevo-
vodji zboru P. Kernjaku, 4 po Švikaršču, 2
po O. Devu in 1 po Adamiču. Najbolje so
užgali zbori »Moje lubca m je pošte po-
svava«, »Ti pubč ja kna lumpej«, »Bebe-
nav«, »Je pa krajč posvava« in »Juhe«,
pojdamo v škufce«. Vse od Kernjaka. Ne-
katere od teh so morali pevci ponavljati.
V celoti so uigrali vsi zbori in se je težko
odločiti za to, kateri je bil najlepši. Morda
»Bebenav«? Ali »Juhe, pojdamo v škufce«?
Koncert koroških fantov, večinoma delav-
skih in kmečkih sinov, je bil lep večer in bi
zaslužil še vse lepšo udeležbo kakor je bila
to pot. V prvem odmoru je pozdravil Ko-
rošce v imenu kluba koroških Slovencev še
tudi učitelj g. Čermut. Korošci so nastopili
v nedeljo tudi v Kranju. Njih uspeh je bil
nadvse zadovoljiv.

Kulturni pregled.

Ljubljanska drama.

G. in A. Acremont: Dame z zelenimi
klobuki. Na videz nedolžna komedija, mo-
gocje celo komedija s pretenzijami satire.
V resnici od življenjske resničnosti silno
oddaljena tvorba močno primitivne fanta-
zije, skritko in prav malo okusno zasmeho-
vanje človeka, ki je prav toliko kriv, da
je ostal »zarjavela devica«, kolikor je kriv,
da je danes toliko in toliko milijonov brez-
poselnih. Ost piše v Gledališkem listu, da
bi bil njegov kolega in učitelj Skrbinek iz
»Dam z zelenimi klobuki« napravil tragedi-
jo, ne sicer tragedijo po zunanji obliki, pač
pa tragedijo po svojem bistvu. Dvomi: Niti
g. Skrbinek ne bi bil mogel iz te stvari
napraviti tragedije. Če pa Ost meni, da bi
bilo to mogoče, bi bil pravilneje in bolj člo-
veško ravnal, če bi skušal tako režirati.
Imel bi bil, verjetno, nekoliko manj »uspe-
ha« pri publiku (videl sem ljudi, ki so med
predstavo zapustili gledališče), imel pa bi
nedvomno zavest, da ni nihče izmed abo-
nentov upravičeno užaljen zapustil gleda-
lišča. Smeh, ki žali, demantira kulturnost.
Režija docela zgrešena, da ne napišem krep-
kejšega izraza. Inscenacija brezpomembna.
Publika po večini — zadovoljna. —ok.

Slov. Javornik.

Prosvetni večer tukajšnje Svobode je v
nedeljo, dne 30. aprila t. l. izredno uspel.
Cela vrsta obiskovalcev je morala — žal —
oditi, ker je bila dvorana naše zadrugne go-
stilne »Pri konjčku« premajhna, da bi jih
sprejela vse. Pevski zbor pod vodstvom s.
Mencingerja je zapel štiri pesmi, ki so bile
pač tako, kakor je to navada tega odlične-
ga zbora. Recitacije Seliskarja, Klemenčiča
in Klopčiča so bile podane prav dobro. So-
lospevi, ki sta jih zapela s. Albina Stravsa-
va iz Borovelj in s. Kelih so tudi ugajali. In
k zaključku so se pa prav podali dramatični
prizori, to sta bili dve enodejanski »Nocoj
je en lep večer« in pa »Dve teti«. Odigrali
so jih prav dobro člani domačega svobo-
daškega dramatičnega odseka pod vodstvom
s. Kelija. Sploh je ves prosvetni večer u-
spel tako, da si jih je takih treba želeči še
več. Upati je, da bo podružnica to željo
članstva tudi upoštevala in v prihodnji se-
zoni uvedla redne take večere. Seveda je pa
predpogoju temu tudi to, da bodo znali člani
in vsi naši sodruzi to delo ceniti in obisko-
vati svobodaške prireditve vedno v takem
številu kakor je bil slučaj to pot. Prepričani

so lahko, da bodo prišli vedno na svoj ra-
čun in da bodo vedno odhajali domov z
zadovoljstvom, vendar morajo tudi podru-
žnica in vsi aktivno sodelujoči najti prizna-
nje, ki ga dá obisk. V tej smeri kar naprej,
pa bo zadovoljstvo na obeh straneh.

Anarhija v današnjem gospodarstvu.

Nikdar prej se še ni tako jasno videlo,
kako neurejen in nepopoln je današnji
tkzv. gospodarski »red«. Do kakšnih absurd-
nosti in protislovij je prišlo današnje go-
spodarstvo, naj nam pokažejo te-le vesti,
ki jih postavljamo poleg mnogih drugih, o
katerih smo svojčas že poročali:

V Kanadi in v Zedinjenih državah
Sev. Amerike je moralo mnogo farmerjev
(poljedelcev) pustiti svojo pšenico segniti
kar v steblih na polju, ker ni bilo izgledov
za prodajo. V New Yorku so ugotovili, da
gine v morju nešteto rib zaradi prevelikih
množin mleka, ki je bilo izlito v morje. V
Oaklandu, Kalifornija, so izliti v enem me-
secu več kakor 450.000 litrov mleka v vo-
do. Da ohranijo ceno jajc na isti višini, so
igrali Rotary-klubi v Kaliforniji s 60.000
komadi jajc znano igro baseball! Ob istem
času — poročla list »Bodenreform« — pa je
60 odstotkov vseh newyorških otrok pre-
malo prehranjenih in se polagoma bližajo
izgladovanju in to po ugotovitvah Družbe
za izboljšanje položaja revnega razreda v
New Yorku. Še nikdar v vsej zgodovini
New Yorka ni bilo v tem mestu toliko ubo-
štva, bede in pomanjkanja kakor dandanes.
Nikdar še ni bilo toliko rodbin tako na
koncu z vsemi sredstvi, nikdar jih še niso
toliko vrgli iz stanovanj in deložirali in še
nikdar ni bilo toliko boleznih, ki izvirajo iz
nezadostne prehrane. Da, še nikdar ni bilo
toliko lakote, in toliko prezebanja kakor
zdaj.

Da poslušamo dalje: Dnevno poročilo
hamburške blagovne interimske borze po-
roča, da je bilo do konca januarja t. l. uni-
čenih že 13.5 milijonov vreč kave, in da
hočejo znanprej uničiti dnevno po 70.000
vreč kave. Če bodo izvedli ta načrt, znači
to letnega uničenja 20 milijonov vreč ka-
ve, kar bo pač res pripomoglo k temu, da
bodo cene kavi poskočile, ali kakor pra-
vijo, da »se bo trg olajšal«.

In za zaključek: Zaradi prevelike pro-
dukcije masla, ki je nastala predvsem za-
radi izgube nemškega trga in nemškega od-
jema, pripravljajo danski poljedelski krogi
načrt, da se uniči en del danskih krav mle-
karic, da se na ta način omeji produkcija

mleka in masla. V teku šestih tednov se
mora na Danskem zaklati 14.000 krav-mle-
karic. Da bi se pa na drugi strani s tem
izrednim klanjem ne oškodoval trg mesa,
se bo meso teh 14.000 krav predelalo v re-
dilno in mastilno klajo za svinje. Preveč
masla, je: zaradi tega je treba zaklati kra-
ve-mlekarice. Ali kdo naj poje te zaklane
krave? Pa vendar ne ljudje! Saj oni ne
morejo kupiti niti mleka niti masla od teh
krav, kako pa naj potem kupijo goveje
meso? — 14.000 krav bodo torej pre-
delali v svinjsko klajo, svinje se bodo
redile in uspevale in pridobile na ma-
sti. Toda kdo bo pa pojedel to mast in kdo
svinjsko meso? Pa menda vendar ne ljud-
je. Kaj, z njimi bodo morda enkrat čez čas
krmili postvri, s postvrimi ščuke in potem?

Pri takem gospodarskem »redu«, ka-
kor obstoji danes in imamo zgoraj zanj
jasne dokaze, morajo ljudje gladovati in
umirati od lakote zaradi tega, ker je pre-
več živil in življenjskih potrebščin — sa-
mo, da ostaneta sveti profit in moloh ka-
pital neokrnjena in neprizadeta. Za njima
pride pa lahko potop! (Cv. K.)

Sport.

Lahkoatletski treningi mariborske
»Svobode« se vrše v ponedeljkih, sobotah in
nedeljah od pol 18. do 20. ure. Do Binkošti pa
se radi tedanjega tekmovalja lahko trenira
vsak dan. Člani, prihajajte točno in polno-
številno. — Načelnik.

Svoboda : Železničar 2 : 0. V nedeljo
sta se srečala na zelenem polju v prijateljski
tekmi Svoboda in Železničar. Po izena-
čeni igri je zmaga Svoboda prvič po več
letih nad svojim nasprotnikom. Tekma je
napeta in fair. Ne razumem poročil o tej
tekmi v mesčanskih listih, ki pišejo, da je
Železničar nastopil v kombinirani postavi.
Saj je vedno tako. Če zmaga en drugoraz-
redni klub nad prvorazrednim, je slednji na-
stopil vedno z kombinirano postavo. Ma-
riborski klubi še vedno nočejo priznati, da
morajo z Svobodo računati in da so tisti
časi, ko so se mariborska moštva učila pri
Svobodi golem streljati, že minuli. V pred-
tekmi je porazila rezerva Železničarja re-
zervo Svobode s 6 : 0. S to tekmo si je
zmagovalac priboril krasen pokal M. O. in
prvenstvo mariborskih rezervnih moštev.
M. S.

Kupujte vstopnice v predprodaji
za sportno slavlje Svobode v Mari-
boru.